

ЗВІТ

за результатами зондажного дослідження

щодо вивчення організаційної структури секс-роботи в Україні, як
передумова реалізації інтегрованого біоповедінкового дослідження серед
секс-працівниць/ків у 2025 році

Замовник: ДУ «Центр громадського здоров'я
Міністерства охорони здоров'я України»
Виконавець: ФОП Гальченко Марина Степанівна

2024

ЗМІСТ

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ	3
ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ЗОНДАЖНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	4
МЕТОДОЛОГІЯ ЗОНДАЖНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.....	6
РЕЗУЛЬТАТИ ЗОНДАЖНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	11
1. Робота профілактичних проєктів, спрямованих на СП	11
2. Зміни в умовах роботи секс-працівниць/ків.....	13
3. Актуальна типологія точок роботи секс-працівниць/ків та способи пошуку клієнтів.....	16
4. Міграційні та кількісні особливості цільової групи.....	21
5. Соціальні мережі секс-працівниць/ків	22
6. Методологія і вибірка для реалізації IBBS-2025. Обговорення.....	24
7. Рекомендації респондентів щодо планування, організації і проведення IBBS-2025.....	26
КЛЮЧОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ПО МІСТАМ	28
ВИСНОВКИ	35
РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ГЕОГРАФІЇ, МЕТОДОЛОГІЇ ТА ВИБІРКИ ДЛЯ IBBS-2025 СЕРЕД СЕКС-ПРАЦІВНИЦЬ/КІВ	37

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ

RDS	Respondent driven sampling – вибірка, що спрямовується та реалізується респондентами
TLS	Time location sampling – вибірка за місцем та часом
БО	Благодійна організація
ВІЛ	Вірус імуно-дефіциту людини
ГО	Громадська організація
ГІ	Глибинне інтерв'ю
ДУ	Державна установа
ІБПД	Інтегроване біоповедінкове дослідження
МБФ	Міжнародний благодійний фонд
СНІД	Синдром набутого імунодефіциту
СП	Секс-працівниця/ник
СТЕЙКХОЛДЕРИ	(відносно даного дослідження і Протоколу) – експертки з числа представників спільноти СП (членкині БО «ЛЕГАЛАЙФ-УКРАЇНА»), фахівцями громадських сервісних організацій, які надають соціально-профілактичні послуги СП та представниками лікувальних установ, які надають медичні послуги СП
ТБ	Туберкульоз
ФГД	Фокус-групово дискусія
ЦГЗ	Державна установа «Центр громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я України»

ПЕРЕДУМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ЗОНДАЖНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

У рамках програми Глобального фонду для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією "Стійка відповідь на епідемії ВІЛ і ТБ в умовах війни та відновлення України" планується реалізувати інтегроване біоповедінкове дослідження серед секс-працівниць/ків у 2025 році. Перед проведенням даного дослідження постає нагальна потреба в детальному вивченні поточної ситуації щодо секс-роботи в Україні.

У зв'язку з війною рф проти України, яка розпочалася у 2022 році, відбулася значна міграція населення. За даними Міжнародної організації з міграції (МОМ) з початку повномасштабного вторгнення понад 14 млн. українців – третина населення країни – залишили свої домівки. Понад 6,5 млн. із них розкидані по світу як біженці, а близько 3,7 млн. залишаються переміщеними особами в Україні¹. Міграція торкнулася багатьох груп населення, включаючи ключові групи, до яких відносяться секс-працівники/ці. Припускається, що дані міграційні особливості відобразилися на географії секс-роботи в Україні та потребують уважного вивчення перед проведенням біоповедінкового дослідження у 2025 році задля коректного визначення географії та розрахунку релевантної вибіркової сукупності для міст дослідження.

З моменту початку повномасштабного вторгнення, структура суспільства і його економічна діяльність зазнали значних змін, що відобразилося також на характеристиках та умовах роботи секс-працівниць/ків. За даними дослідження, яке було проведено БО «ЛЕГАЛАЙФ-УКРАЇНА» у 2023 році за підтримки SWAN, з перших днів повномасштабної війни²:

- СП піддаються новим ризикам для життя і здоров'я, пов'язаним з війною.
- СП втрачають здатність забезпечувати себе і свої сім'ї засобами до існування, оплачувати кредити, житлово-комунальні послуги.
- Доходи СП знижуються з різних причин: вимушена міграція, зростання цін на основні продукти і житло, зниження попиту і кількості клієнтів, обмеження робочого часу і зміна умов праці (комендантська година, повітряні тривоги, обмежений доступ до громадських місць / контрольно-пропускні пункти, зміна графіку роботи звичних місць для пошуку клієнтів і послуг - клубів, готелів, барів, обмеження в роботі транспорту).
- Багато СП взагалі втратили свої доходи, тому що були змушені залишити секс-працю і не змогли знайти іншу роботу.
- У деяких регіонах СП бояться виходити на роботу через збільшення присутності на вулицях поліцейських і військових адміністрацій, а також поліцейських рейдів на квартири (борделі), де працюють СП. Через введення

¹ <https://www.iom.int/news/millions-assisted-millions-more-still-need-two-years-ukraine-war-says-iom>

² <https://legallifeukraine.com/wp-content/uploads/2023/09/zvit-pro-vplyv-vijny-dlya-sajta-ukr.pdf>

воєнного стану деякі СП бояться виходити на вулиці навіть вдень, адже у багатьох з них немає документів.

- Постраждали від війни СП змушені переїжджати з одного тимчасового житла в інше або в інші міста/країни, де військова ситуація є більш безпечною.

Останній раунд біоповедінкового дослідження серед секс-працівників проводився у 2021 році, що припадає на довоєнний період. З огляду на зміни у багатьох сферах життя в країні, спричинені військовими діями та іншими соціально-економічними факторами, існує нагальна потреба у проведенні зондажного дослідження, з метою заповнення відсутності інформації щодо особливостей секс-роботи в Україні, яка утворилася між останнім раундом та майбутнім дослідженням, що планується на 2025 рік.

Проведення зондажного дослідження стало необхідною умовою для збору актуальних та комплексних даних щодо загальних характеристик місць розташування секс-працівниць/ків та пошуку клієнтів, впливу війни на групу СП, в тому числі зміни в умовах їхньої праці, динаміці їхньої структури та особливостях щодо кількісних показників групи.

Наявність детальної інформації щодо вищезгаданих аспектів, включаючи обґрунтоване визначення географічного розподілу, вибіркової сукупності та методології забезпечить ефективну і адаптовану до реальних умов реалізацію біоповедінкового дослідження серед секс-працівниць/ків у 2025 році.

МЕТОДОЛОГІЯ ЗОНДАЖНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Мета дослідження

Вивчити поточну організаційну структуру секс-роботи в Україні, враховуючи її географічно-міграційні тенденції, особливості типології точок локалізації СП та їхньої доступності для проведення біоповедінкового дослідження у 2025 році.

Завдання дослідження

1. Визначити можливість реалізації ІБПД у регіонах, які обрані для проведення зондажного дослідження (представлено далі у Протоколі).
2. Оцінити потенціально можливий розмір вибіркової сукупності для реалізації ІБПД у кожному з регіонів дослідження.
3. Визначити найбільш реальну і оптимальну методологію дослідження ІБПД для кожного міста окремо, яка забезпечить надійність і репрезентативність даних, а також буде релевантною до регіональної специфіки функціонування секс-роботи в умовах сьогодення:
 - TLS (time location sampling) – вибірка за місцем та часом;
 - RDS (respondent driven sampling) – вибірка, що спрямовується та реалізується респондентами;
 - інша (комбінована/гібридна або адаптована методологія).
4. Розробити рекомендації, на основі отриманих даних, щодо ключових параметрів реалізації ІБПД-2025 (географія, вибірка сукупність, методологія).

Методи дослідження

Мета і завдання проєкту досягнені за допомогою двох послідовних етапів збору даних із застосуванням якісного методу дослідження:

- 1) Глибинні інтерв'ю з представниками цільової групи – СП.
- 2) Фокус-групові обговорення з експертками з числа представників спільноти СП (членкині БО «ЛЕГАЛАЙФ-УКРАЇНА») та фахівцями громадських сервісних організацій, які надають соціально-профілактичні послуги СП. Далі у Звіті цільова група ФГД зазначена, як стейкхолдери.

Географія дослідження

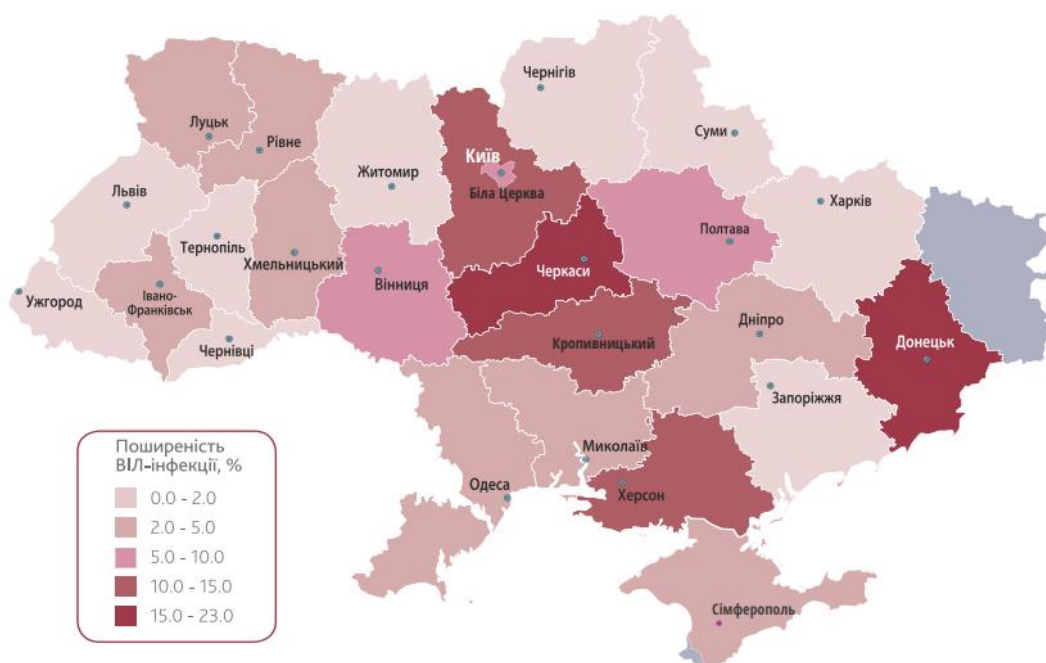
Вибір міст для реалізації зондажного дослідження здійснювався з урахуванням двох ключових параметрів. По-перше, до уваги брався рівень поширеності ВІЛ та антитіл до вірусного гепатиту С серед секс-працівниць/ків за результатами Інтегрованого біоповедінкового дослідження серед СП у 2021 році³. По-друге, враховувався рівень охоплення СП профілактичними програмами за 2021-2022 рік, на основі бази даних SygEx, які були надані ДУ «Центр громадського

³ <https://aph.org.ua/uk/publications/integrovane-biopovedinkove-doslidzhennya-sered-seks-pratsivnikiv-v-ukrayini-2021/>

здоров'я Міністерства охорони здоров'я України» (далі - ЦГЗ), від МБФ «Альянс громадського здоров'я» у відповідь на офіційний запит (табл. 1). При виборі міст для проведення зондажного дослідження до уваги також бралася поточна міграційна ситуація в країні, інтенсивність ведення бойових дій на території міст та окупація міст російським агресором.

Для додаткової аргументації щодо вибору міст зондажного дослідження використовувалися дані поширеності ВІЛ-інфекції за результатами інтегрованого біоповедінкового дослідження серед СП у 2018 році, яке мало широке географічне покриття⁴ (рис. 1).

Рис. 1. Поширеність ВІЛ-інфекції серед секс-працівниць/ків, ІБПД-2018

Для обговорення і остаточного визначення географії зондажного дослідження була проведена Робоча зустріч з експертками з числа представників спільноти СП (членкині БО «ЛЕГАЛАЙФ-УКРАЇНА»), а також представниками ГО, які надають сервісні послуги СП. За результатами Робочої зустрічі визначені наступні міста дослідження: Дніпро, Кропивницький, Львів, Одеса, Харків, Черкаси, Київ, Миколаїв.

⁴https://aph.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/OSNOVNIREZULTATI_A4_03.02.2020_Cajt.pdf

Таблиця 1

**Поширеність ВІЛ, антитіл до гепатиту С та охоплення
профілактичними програмами серед СП у регіональному вимірі**

Місто	Поширеність ВІЛ, ІБПД-2021, %	Поширеність антитіл до гепатиту С, ІБПД-2021, %	Охоплення СП профілактичними програмами, SyrEx, N			
			01.01.21 - 31.12.21	01.01.22 - 31.12.22	01.01.23 - 31.12.23	01.01.24 - 30.04.24**
Вінницька	-	-	581	620	278	-
Волинська	-	-	446	526	760	564
Дніпропетровська Дніпро*	2,4	9,9	6992	7779	9981	6509
Донецька Маріуполь*	13,0	18,2	2733	1898	3055	1613
Житомирська	-	-	599	835	1135	813
Закарпатська	-	-	300	556	714	485
Запорізька	-	-	2171	2437	3010	1359
Івано-Франківська	-	-	686	559	687	271
Київська	-	-	904	1716	1016	379
Кіровоградська Кропивницький*	4,6	23,6	815	754	947	208
Луганська	-	-	1154	429	-	-
Львівська Львів*	0,3	0,7	411	713	927	271
Миколаївська	-	-	3231	3963	4178	4046
Одеська Одеса*	3,2	4,5	8713	7850	9906	6903
Полтавська	-	-	1105	1136	1213	669
Рівненська	-	-	721	1092	1469	695
Сумська	-	-	992	1781	1126	2
Тернопільська	-	-	464	458	625	535
Харківська *Харків	1,0	2,9	3678	2434	4756	1685
Херсонська	-	-	877	664	864	791
Хмельницька	-	-	1033	1325	1811	834
Черкаська Черкаси*	5,0	7,5	1272	1308	1733	492
Чернівецька	-	-	532	542	853	279
Чернігівська	-	-	1	308	42	20
м. Київ*	1,3	4,0	8664	8438	9581	6098

*міста реалізації ІБПД-2021

** попередні дані станом на 15.05.24

	міста проведення зондажного дослідження
--	---

Вибіркова сукупність дослідження

ГЛИБИННІ ІНТЕРВ'Ю З СП

Було проведено 16 глибоких інтерв'ю з представницями СП, по 2 особи в кожному місті (табл. 2). Рекрутинг респондентів здійснювався через спільноту СП та через представників громадських сервісних організацій, які працюють з даною цільовою групою.

Таблиця 2

Реалізована вибірка в межах глибоких інтерв'ю з СП

Місто	Характеристики респондентів (стать, вік, спосіб пошуку клієнтів)
Дніпро	Жінка, 40 років, за викликом
	Жінка, 34 роки, інтернет
Кропивницький	Жінка, 42 роки, траса, за викликом
	Жінка, 24 роки, інтернет
Львів	Жінка, 42 роки, інтернет
	Жінка, 38 років, вулиця
Одеса	Жінка, 29 років, за викликом, квартира, інтернет
	Жінка, 32 років, вулиця, парк
Харків	Жінка, 39 років, за викликом, квартира
	Жінка, 35 років, квартира
Черкаси	Жінка, 30 років, ресторан, розважальні заклади, за викликом
	Жінка, 35 років, вулиця
Київ	Жінка, 47 років, інтернет
	Транс*людина, 23 роки, квартира, готель, за викликом
Миколаїв	Жінка, 43 роки, сауни
	Жінка, 35 років, квартира, сауни

ФОКУС-ГРУПИ ЗІ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ

Були проведені дві фокус-групові дискусії зі стейкхолдерами. Перша фокус-група – з експертками з числа представників спільноти СП (членкині БО «ЛЕГАЛАЙФ-УКРАЇНА»), друга фокус-група – з фахівцями громадських сервісних організацій, які надають соціально-профілактичні послуги СП (табл. 3).

У зв'язку з тим, що представниця спільноти СП у Миколаєві є також співробітницею громадської організації «Юнітус», яка надає профілактичні послуги СП, на фокус-групі були відсутні представники ГО з Миколаєва. Представники ГО з Черкас також не були присутні на фокус-групі. Для отримання необхідної інформації був проведений окремий телефонний дзвінок з представницею ГО «Позитивні жінки» в Черкасах, під час якого було обговорено ситуацію щодо організації секс-роботи в Черкасах та уточнено окремі дані, яких не вистачало в рамках збору інформації.

Таблиця 3

Реалізована вибірка для фокус-груп зі стейкхолдерами

№	Місто	ФГ №1 Представники спільноти СП	ФГ №2 Представники ГО
1	Дніпро	1	1 – БФ «Віртус»
2	Кропивницький	1	1 – БФ «Поверенная до життя»
3	Львів	1	1 – БО «Мережа 100 відсотків життя»
4	Одеса	0	1 – ГО «Віра. Надія. Любов»
5	Харків	1	1 – БФ «Благо»
6	Черкаси	1	0
7	Київ	1	1 – ВБО «Конвіктус Україна»
8	Миколаїв	1	0
9	Керівництво БО «ЛЕГАЛАЙФ-УКРАЇНА»)	2 (представляли загальну інформацію по містам та Одесі)	–
Всього для категорії		9	6

Етапи реалізації дослідження

№	Етап дослідження	Період реалізації
1	Розробка Протоколу дослідження включно з інструментарієм	Травень
2	Робоча зустріч зі стейкхолдерами щодо обговорення міст для зондажного дослідження	Травень
3	Збір даних. Проведення глибинних інтерв'ю з СП	Червень
4	Збір даних. Проведення ФГД	Червень
5	Транскрибування ФГД та ГІ	Червень
6	Аналіз результатів дослідження. Підготовка звіту і рекомендацій для ІБПД-2025	Червень-липень

Етичні засади

Перед проведенням глибинних інтерв'ю та фокус-групових дискусій від кожного респондента було отримано усну інформовану згоду на участь у проєкті. Кожен респондент перед залученням у дослідження був повідомлений про мету, завдання дослідження, конфіденційність, тривалість інтерв'ю/дискусії і про те, що жодна персональна інформація про респондентів не увійде до фінального звіту – дані будуть деперсоналізовані і представлені в узагальненому вигляді.

РЕЗУЛЬТАТИ ЗОНДАЖНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

1. Робота профілактичних проєктів, спрямованих на СП

Профілактичні програми громадських організацій серед секс-працівниць/ків у Дніпрі дещо зменшили свою активність з початком війни, проте пізніше відновили їх із новим посиленням через притік переселенців з інших регіонів. Зросла кількість нових клієнтів, багато з яких раніше не надавали секс-послуги. Основна діяльність організацій перемістилася до стаціонарних точок/пунктів/офісів надання послуг, оскільки це дозволяє охоплювати більше людей за короткий час. Робота ГО націлена також на індивідуальних СП, які працюють самотійно і відчують труднощі через облоги поліції, що ускладнює їхню роботу та безпеку. *«Зараз ми працюємо над тим, щоб більше надавати послуги на базі організації, тому що дуже багато з'явилося індивідуалок, або 1-2 дівчини, які знімають квартиру і надають послуги, вони не під якою кришою, так ми працюємо через офіси. За цим офісом закріплені хаби, тому що простіше за 2 години охопити 20 СП, ніж ці дві години потратити і 3 СП охопити» (Дніпро, ГО).*

У Кропивницькому профілактичні програми за останні два роки зосередилися на стаціонарних пунктах надання послуг, оскільки деякі організації обмежили свою діяльність через недостатнє фінансування, що в свою чергу наразі призводить до дефіциту засобів захисту серед СП. Доступ ГО до цільової групи ускладнився через блокпости та закриття саун, що змусило багатьох СП перейти на індивідуальну роботу через інтернет. Мобільні виїзди у свою чергу дозволяють соціальним працівникам ефективно надавати послуги, працюючи «за телефонним дзвінком», тобто коли аутріч-працівники виїжджають до СП за запитом. *«Не можу сказати, що у нас побільшало клієнтів і не можу сказати, що їх стало менше. Може і не стало їх менше, але доступ до них, тобто вихід на цільову групу, став гіршим» (Кропивницький, ГО).*

Профілактичні програми у Львові включають наразі більшою мірою мобільні виїзди. На початку війни багато СП транзитом через Львів виїжджали за кордон. Останнім часом відзначають повернення СП у місто, але міграційні цикли продовжуються. Нещодавні облоги на борделі або ж так звані «офіси» викликали страх серед секс-працівниць/ків, тому багато хто наразі шукає нові способи роботи. Основними труднощами для ГО залишаються нестабільний доступ до цільової аудиторії та міграція точок в рамках міста. *«З початком війни, якщо говорити про перші місяці війни, то більше їх було транзитом, проїздом через Львів. Вони отримували по одній послугі і далі виїжджали за кордон. Потім уже, коли всі зрозуміли, що можна тут працювати, то уже потрошку вони почали повертатися, що ми бачили з індикаторів» (Львів, ГО).*

В Одесі профілактичні програми акцентуються на комбінованому підході, включаючи як мобільні виїзди, так і стаціонарні пункти на базі громадських

організацій, водночас стаціонарні послуги реалізувати важче. Війна ускладнює доступ громадських організацій до СП, оскільки відбувається міграція за межі країни і у прифронтові зони з метою заробітку, адже в Одесі суттєво зменшилася загальна кількість чоловіків. *"Ще одна складність, з якою ми зіткнулись: я чую, що кажуть з інших регіонів, що вони стали виїжджати на маршрути аутріч, ми так працювали, ми розбаловували їх за 20 років, ми завжди до них під'їжджали, і ось недавно нам поставили умову, що не можна тестувати в квартирах, що ми завжди робили. Це складно, якщо деякі жінки почали йти в пункти, то у нас самі не хочуть ходити, приїжджайте, як завжди»* (переклад з рос., Одеса, ГО).

У Харкові зараз основний акцент зроблено на надання послуг на стаціонарних точках через зменшення кількості клієнтів на мобільних виїздах. Багато секс-працівниць/ків виїхали за кордон, що змусило організації переглянути свій робочий графік та збільшити доступність до отримання профілактичних послуг для СП навіть у вихідні дні. *«Дуже багато точок постійних просто немає і сформувати графік роботи постійний це просто неможливо, тому вони приходять до нас.... Дуже багато квартир, салонів вони взагалі виїхали з країни, дуже багато в Германію. Повиїжджали ще в якісь країни. Ті, що залишилися тут, вони приїжджають сюди і виїжджають в Київ, тобто працюють на два міста»* (Харків, ГО).

Профілактичні програми у Черкасах також включають як мобільні виїзди, так і надання послуг на стаціонарних пунктах, це дозволяє ефективно охоплювати цільову аудиторію, забезпечуючи доступ до необхідних послуг СП у різних частинах міста. *«У Черкас там теж як мобільні, так і стаціонарні»* (Черкаси, ГО).

В Києві наразі профілактичні послуги сконцентровані більшою мірою на мобільних виїздах та інформаційних заняттях для СП. Зокрема для зручності СП ГО «Конвіктус Україна» було створено аутріч-програми в кожному районі. На початку війни багато СП мігрували за межі міста, водночас, згодом відбулася зворотня міграція. Основні труднощі в наданні профілактичних послуг наразі включають перебої з електропостачанням та зв'язком, а також поліцейські облави на точки роботи СП. *«З кінця весни, літо, у нас зараз майже стільки ж клієнтів, як було до війни. Клієнти телефонують, ми виходимо на нові точки. Знаходимо більш молоде покоління соц. працівників, щоб їм було по 18 років-19 років, щоб залучати також і молодь. В принципі, міграція відбувається постійно, але чомусь така тенденція, коли надворі літо, то наші клієнти звертаються дуже часто. Також зробили ми для них, для їхньої зручності, щоб у кожному районі був присутній аутріч»* (Київ, ГО).

У Миколаєві з початком війни акцент був на мобільних виїздах, проте з часом популярність стаціонарних пунктів зросла, тому зараз обидва формати використовуються у змішаному відношенні 50 на 50. Такий підхід відповідає змінюваним потребам цільової групи та дозволяє забезпечувати більш ефективну підтримку для СП у регіоні. *«Перший рік це було зрозуміло, що тільки*

виїзди. Зараз трохи спокійніше і тому все-таки перевага більша на стаціонарний, але це змішаний: 50 на 50» (Миколаїв, спільнота).

2. Зміни в умовах роботи секс-працівниць/ків

За період війни умови роботи секс-працівниць/ків в Дніпрі ускладнилися. Зараз значно важче знаходити приміщення для роботи, орендувати квартири стало дорожче, оскільки в місті багато переселенців. Крім того, внаслідок військових дій суттєво зменшилася кількість клієнтів, багато з яких вирушили на фронт, що відчутно позначилося на доходах СП. Окрім цього на кількість клієнтів також впливає мобілізація, оскільки деякі чоловіки стали обмеженіше пересуватися містом задля уникнення комунікацій з ТЦК. Умови війни також мають серйозний вплив на безпеку секс-працівниць/ків. На сьогодні основними клієнтами СП стали переважно військові, що призводить до збільшення ризиків і конфліктних ситуацій, часто виникають складнощі у спілкуванні з клієнтами, які іноді відмовляються платити або погрожують фізичним насиллям. Тобто зміни профілю клієнтів суттєво ускладнюють безпеку та робочі умови секс-працівниць/ків. Відключення електроенергії і перебої зі зв'язком більшою мірою впливають на роботу сегмента СП, які працюють через інтернет, зокрема надають віртуальні сексуальні послуги. За словами СП робота під час обстрілів зупиняється рідко, в залежності від їх інтенсивності, оскільки всі адаптувалися до умов війни. Стосунки СП з поліцією дещо ускладнилися, оскільки правоохоронні органи почали проводити ретельніші перевірки. Водночас респонденти відмічають, що фокус уваги поліції більше змістився на клієнтів, аніж на СП, а також штрафи здебільшого виписуються за порушення комендантської години, адже він більший, ніж штраф за заняття проституцією. *«З початком війни все ускладнилося. Стало важче знаходити клієнтів, так як в основному це військові зараз, переважають всю публіку. Але дуже небезпечно. Разний тип людей. Трудно спілкуватися з ними, тому буває, що й не платять, погрожують, тому важко дуже. Ключова така зміна, що особливість клієнтів змінилась»* (Київ, СП).

Дещо інша ситуація в Кропивницькому, де умови роботи секс-працівниць/ків зазнали незначних змін. Багато з них продовжують працювати в саунах, де вони почуваються відносно безпечно, не зважаючи на обмеження руху через комендантську годину та обстріли. Більшість клієнтів СП стали військовими, які безперешкодно можуть відвідувати СП. Стосунки з поліцією також зазнали деяких змін: колишні облави та прояви протиправної поведінки фіксуються менше, зараз затримання більше здійснюються за конкретними правопорушеннями, такими як крадіжки чи вживання наркотиків. *«Нічого не змінилося. Як працюємо, так і працюємо, хоч і війна. Ну як, по-началу був страх виходити на трасу, тільки на мобільному зв'язку була, нічого не змінилося»* (Кропивницький, СП).

У Львові умови роботи секс-працівниць/ків зазнали певних змін внаслідок повномасштабного вторгнення. Багато розважальних точок і місць відпочинку закрилося, індивідуальна робота перейшла в так звані «офіси», де СП можуть себе почувати в більшій безпеці. Водночас останнім часом збільшилися обшуки і закриття подібних офісів, що внесло зміни в поточну організацію секс-роботи у Львові. *«У нас ЧП було буквально 13-го чи 14-го числа, де у нас накрили всі офіси, де їх забрала поліція, де накрили всю верхушку, дівчата приїхали з Києва. Дівчата зараз перелякані і вони кажуть – Львів зупинився. Бо вони зараз індивідуально мало працюють, а всі на якихось офісах. То на всю Україну є ЧП, воно є в ютубі і це трохи є збита робота» (Львів, спільнота).*

З початком війни умови роботи СП в Одесі зазнали значних змін. Кількість клієнтів суттєво зменшилася, оскільки багато з них перебувають на фронті або виїхали з міста. Введення комендантської години та обмеження робочого часу нічних клубів і кафе ускладнили пошук клієнтів, особливо в нічний час, тому акцент робиться на роботу через інтернет та домовленості у готелях, де можлива співпраця з адміністрацією. Взаємовідносини з правоохоронними органами також зазнали змін, оскільки частіше спостерігаються затримання адміністраторів квартир, де надаються секс-послуги. *«Я тільки вдень приймаю. В квартирі в комендантську годину можу прийняти тільки тих, кого я добре знаю. При відключенні світла я не працюю, бо я живу на 9 поверсі, без ліфта ніхто не хоче підійматися. І знову ж, інтернета немає, коли відключене світло. При тривозі страшно працювати, тому що є об'єкти. Війна іде, клієнтів значно менше. Багато хто перестали виходити надвір зовсім. В-основному ті, хто в мене вже були, вони в гарячих точках зараз, отож менше стало» (Одеса, СП).*

В Харкові, як і в багатьох інших містах, на початку війни багато секс-працівниць/ків намагалися покинути місто, водночас з часом СП потроху почали повертатися, не зважаючи на те, що умови життя і роботи залишаються складними. Багато секс-працівниць/ків тепер працюють із постійною клієнтською базою, яка була сформована ще до війни, організовуючи зустрічі за попередньою домовленістю, переважно в квартирах. Робота на вуличних точках мінімізована через обстріли та обмеження у пошуку клієнтів у зв'язку з комендантською годиною. Зі слів респондентів поліція стала менше втручатися в діяльність секс-працівниць/ків, ймовірно, через зміщення фокусу на більш нагальні військові завдання. Зі слів самих СП, у минулому році не було значних конфліктів або переслідувань з боку правоохоронців, що також може бути пов'язано з їхньою меншою присутністю у певних районах міста. *«Раніше ми з дівчатами могли вийти, пройтись. Люди працюють, можуть дозволити собі відпочити. А тут люди попрацювали, заїхали додому перевдягтися і зразу починається комендантський час. Тобто переміщуватися важко. І ми не можемо вийти, тільки на мобільному зв'язку. Короче, зменшилося людей від цього і вони розуміють, що ми в них нуждаємося більше» (Харків, СП).*

Робота секс-працівниць/ків у Черкасах стала більш небезпечною через значну частку військових серед клієнтів, які часто можуть проявляти агресію,

або насилля по відношенню до СП, бути у нетверезому стані, мати контузію і певні психічні проблеми або ж замовляти послугу одразу для великої кількості чоловіків. Через це багато СП намагаються уникати клієнтів-військових і переходять на формат роботи лише з постійними клієнтами, або через Інтернет. Деякі респонденти зазначили, що правоохоронні органи стали діяти більш активно по відношенню до СП, намагаючись продемонструвати свою ефективність у контексті мобілізації, тобто вручити повістки клієнтам СП. *«У нас теж дівчата, які працювали на вулицях, то зараз ніхто не виходить. Ну, самі вони бояться. В основному клієнти солдати. А солдати, вони усі не тверезі, агресивні, тому всі відійшли від вулиць. На вулицях залишилися лише ВПОшки. Говорять, що до війни взагалі не займалися цим. У нас є ще одна категорія, вони працюють на якихось злочинних місцях, таких як готелі, певні бари, ресторани. Але, в принципі, це лише за умови співпраці з адміністрацією, адміністрація допомагає дівчатам»* (переклад з рос., Черкаси, спільнота).

На початку війни умови роботи СП в Києві дещо погіршилися, оскільки відбувся відтік сегменту більш платоспроможних клієнтів з міста, збільшилася частка військових клієнтів, що створює додаткові ризики. Популярності набули нові інтернет-платформи для пошуку клієнтів через менеджерів, проте з часом це стало небезпечно через витоки особистих даних та шахрайство. Багато СП перейшли на індивідуальне спілкування в чатах або на платні сайти, такі як OnlyFans, щоб уникнути небезпеки та зберегти конфіденційність своїх даних. Вулична робота суттєво зменшилася через комендантську годину та страх перед військовими, які, по-перше, приїжджають великими групами на точки, по-друге, відлякують цивільних клієнтів. Формат роботи в розважальних закладах також змінився, оскільки в нічний час вони не працюють, тому СП необхідно знайти клієнта до початку комендантської години. З початком війни стосунки СП з поліцією в Києві змінилися зі слів респондентів, якщо раніше поліцейські вимагали хабарі від СП, то тепер зосереджені більшою мірою на клієнтах, перевіряючи документи та вручаючи повістки для мобілізації. Також у місцях надання секс-послуг посилилася конкуренція, що призводить до частих закриття таких закладів за доносами конкурентів. Поліція періодично організовує рейди для виконання індикаторів затримань, але в основному фокусується на більших об'єктах, залишаючи вуличних СП без особливої уваги. Секс-працівниці/ки використовуються для шантажу та збору хабарів, що змушує їх постійно змінювати місця роботи. *«Основні шанувальники послуг це військові, і їхні автомобілі відлякують клієнтів. Виходить, якщо ти не обмінялася номерами з клієнтом і є ще необхідність зв'язатися, а контактів немає, то все, клієнт втрачений. На Броварському мало роботи і дуже складно зводити кінці з кінцями... І ось ті, хто постарше, їм дуже складно з інтернетом. Ну, на інтернет реально, ті, хто постарше, не можуть перейти. Навіть якщо вони дійсно вміють користуватися інтернетом, вони все одно не будуть популярними»* (переклад з рос., Київ, спільнота).

В Миколаєві значно збільшилася кількість військових серед клієнтів, що підвищило рівень ризиків в роботі, водночас СП зазначають, що зменшилася кількість роботи. Відтак, деякі СП перейшли на роботу в саунах, де встановлені камери і працювати вважається більш безпечним, оскільки адміністрація може своєчасно відреагувати на прояви насилля з боку клієнтів. Введення комендантської години суттєво обмежило нічну активність, проте денний режим роботи залишився відносно стабільним. Стосунки секс-працівниць/ків з поліцією лишаються стабільно складними, водночас без посилення уваги до СП. *«Дівчат забирають, як речові докази. В основному беруть сутенерів, баньщиків та тих, хто тримає квартири. Це основний безлад поліції. Знайти спільну мову неможливо. Патрульні, звичайно, проїжджають, якщо хтось стоїть, але зараз ніхто не стоїть на трасі в Миколаєві. В основному по квартирам, рідко збираються більше чотирьох осіб. Великі матусі, татусі відійшли, більше самотійних. Про вебкамери не кажу, вони мають дуже дороге обладнання, працюють окремо (переклад з рос., Миколаїв, спільнота).*

3. Актуальна типологія точок роботи секс-працівниць/ків та способи пошуку клієнтів

Зараз у Дніпрі найбільш актуальними способами пошуку клієнтів для СП є використання інтернету через соцмережі, спеціалізовані сайти знайомств, Facebook, месенджери, додатки (наприклад, Badoo, Topface, Hornet) та платформи для веб-камер, такі як OnlyFans. Ці методи наразі є надійнішими через обставини комендантської години та ризики облав поліції на вуличних точках. Деякі СП, які не користуються інтернетом, здійснюють пошук клієнтів у кафе або на вулицях до вечора, уникаючи нічних ризиків. Популярними є так звані "офіси", де послуги надаються на окремих квартирах з адміністратором. *«Серед моїх знайомих багато хто перелаштувався. Так само, як і я. Раніше працювали на Донецькому, на вулиці, а тепер перейшли в інтернет. Також можна було сидіти в клубах, а зараз там не так багато людей, тому що бояться виходити. Не тільки обстріли, але й ТЦК ходять - чоловіки бояться» (переклад з рос., Дніпро, СП).*

Найбільш небезпечними точками у Дніпрі зараз є вуличні локації, де СП часто стикаються з фізичним насиллям та агресивними клієнтами. Тому вони віддають перевагу пошуку клієнтів через інтернет, де можуть зробити попередній скринінг психічного стану клієнта під час спілкування. Також небезпечними вважаються точки, які знаходяться неподалік від державних установ або в передмісті, де можуть відбуватись обстріли певних об'єктів. Найбільш безпечними СП вважають ті точки, де є адміністрування. *«Ну, звісно, я скажу, що так як я стояла раніше, це небезпечно. Так я можу почути людину і вже щось зрозуміти, кожен з нас вже по-своєму психолог» (переклад з рос., Дніпро, СП).*

Близько 70% клієнтів секс-працівниць/ків у Дніпрі є військові, здебільшого послуги їм надаються в межах міста, але є випадки виїздів в зону бойових дій, що є небезпечним через інтенсивність обстрілів та ставлення військових до СП. *«По прифронтовим можу сказати, що у мене багато знайомих, які воюють на нулі. Від військових була інформація, що приходять дівчата» (переклад з рос., Дніпро, СП).*

Респонденти Кропивницького підкреслюють, що значна частина клієнтів СП знаходить їх саме через інтернет, зокрема за допомогою месенджерів, таких як Вайбер та платформ для онлайн знайомств, як Badoo. Ці інструменти надають можливість безпечно здійснювати пошук клієнтів в умовах комендантської години, уникаючи ризиків на вуличних точках, хоча на останніх також лишається працювати значна частка СП. Деякі секс-працівниці/ки працюють в саунах за викликом, а також популярним є індивідуальний пошук через наявних клієнтів. *«Звісно, що в цьому році ми стали більше помічати, що дівчата шукають клієнтів через інтернет. Хто звик на трасі працювати, вони час від часу виходять на трасу, але хаотично. Сауни теж працюють, тому що військові теж приїжджають теж до нас відпочити, побільшало військових» (Кропивницький, ГО).*

В Кропивницькому найбільш небезпечними є вуличні точки, а також сауни, де можуть траплятися випадки насилля з боку клієнтів. *«Ну, у нас ті, хто працюють на трасі, дійсно найнебезпечніше місце праці. Раніше їх було більше, то можливо було не так страшно, а зараз по одній виходять, то геть страшно. Ну на другому місці сауна, не можу сказати, що безпечне місце. Все залежить від клієнтів, є різні категорії клієнтів» (Кропивницький, ГО).*

Близько 60% клієнтів СП в Кропивницькому складають військові, водночас всі послуги надаються в межах міста та області, інформації щодо досвіду виїзду СП у зону бойових дій для роботи ніхто з респондентів не надав.

У Львові СП також зосередилися більшою мірою на пошуку клієнтів через інтернет та наданні секс-послуг на квартирах. Респонденти підкреслюють, що після початку війни деякі мотелі на окружній дорозі, де вони працювали, тимчасово перестали функціонувати як точки роботи СП, але згодом робота поновилася, в тому числі за рахунок СП серед ВПО. *«По точках нічого не змінилося, це салони, мотелі при дорогах, якісь інші заклади, при яких вони працюють. І через інтернет знаходять. Вони сидять, у них є свої сайти, якщо це великий офіс, у них є свої напрацьовані клієнти. Якщо це такі індивідуалки, то вони можуть і на об'їзній стояти, якщо дешевший сегмент, то вони можуть і по трасах стояти» (Львів, ГО).*

Секс-працівниці/ки у Львові вказують, що військові не є переважаючою групою серед їх клієнтів у порівнянні з цивільним населенням. Іноді вони не розголошують свій військовий статус, або ж не акцентують на ньому у зв'язку з конфіденційністю. Водночас, взаємодія з військовими вважається СП цілком прийнятною і сприймається без негативних аспектів. *«Багато адекватних військових, тому що це контролювано було надання послуг, це привозила*

людина-чоловік, або в офіс привозили, де їх не дурили. Якщо проявлялась якась агресія або якась п'янка зі сторони військових контужених, одразу реагували. Такого у Львові наразі немає, наразі поки спокійно. Бо багато хлопців в госпіталях лежать, на ротацію приїжджають. Дівчата не скаржаться» (Львів, спільнота).

В Одесі основний спосіб пошуку клієнтів відображає загальні тенденції по іншим містам дослідження, тобто ключовий пошук перемістився на інтернет-платформи, зокрема такі як Mister-x, SexOdessa, Ukrgo. Спостерігається перехід багатьох вуличних точок на квартирні, а також тенденція закриття великих точок і розшарування їх на індивідуальний формат роботи. Водночас сауни залишаються популярними точками роботи, особливо серед тих, хто шукає комфорт та конфіденційність. Також актуальними лишаються розважальні точки в зонах відпочинку біля моря. *«Пішли з вулиць. Шукають в інтернеті через телеграм-канали, і, як мені здається, у них є якісь групи в Вайбері, де вони розміщують рекламу, де їхні оголошення в першому ряду. З вулиць пішли, але в Одесі є одна особливість — це Аркадія. Навіть якщо вони пішли з вулиць, влітку вони приходять до Аркадії. Стрип-клуби працюють цілодобово і послуги там дорожче коштують. Стрип-клуби, інтернет, ну і ресторани, готелі, які ближче до туристичного» (переклад з рос., Одеса, ГО).*

Найнебезпечнішими точками, як і в інших міста, також є вуличні точки, але ключовий маркер небезпеки наразі полягає не у типі точки, а в характеристиці клієнта. *«Коли вони стояли на вулицях раніше, патрулі проїжджали і забирали їх до відділу, а зараз у них може бути небезпека тільки від неадекватних клієнтів. Але знову ж таки, є ці чати, через які вони намагаються якось себе убезпечити» (переклад з рос. Одеса, ГО).*

Опитані СП в Одесі зазначили, що серед їх клієнтів 60-70% військових, деякі вказали, що мають досвід насилля з боку військових під час надання секс-послуг. Також практикуються групові виїзди СП в зону бойових дій для надання послуг, такі виїзди зазвичай організовує адміністратор точки. *«Чи виїжджають наші клієнтки з Одеси в сторону бойових дій? Так, виїжджають. Це організований процес. Я не знаю, як все відбувається там, але тут прямо збираються компанії жінок, яких вивозять як гуманітарну допомогу. Вони їдуть туди на тиждень, потім повертаються, але особисто мені не вдалося з кимось з них поспілкуватися. Вони їздять на гастролі. Це організовується організаторами точки» (переклад з рос., Одеса, ГО).*

У Харкові наразі найбільш актуальними способами пошуку клієнтів є напрацьовані клієнтські бази і «сарафанне радіо» тобто через рекомендації знайомих і постійних клієнтів. Через інтенсивні обстріли, багато клієнтів переїхали з передмість до обласного центру, що змінило склад клієнтської бази, водночас СП надають перевагу міським жителям через їх більш передбачувану поведінку. Кількість СП на точках центральних вулиць міста значно зменшилася. Раніше популярні місця, як Полтавський шлях, зараз менш завантажені, і спостерігається переміщення СП на виїзди з міста, де вони

намагаються залучити клієнтів, що залишають Харків. У багатьох випадках СП шукають клієнтів через інтернет, використовуючи сайти знайомств та соціальні мережі, такий спосіб пошуку більш притаманний для молодшої вікової групи. Також хоч масажні кабінети і втратили свою популярність, але все ще залишаються частиною організованої секс-роботи. *«До війни були постійні клієнти, вони виїхали, але зараз більш стабілізувалося. У кожного є своє число клієнтів – стільки-то приймають дівчата клієнтів» (переклад з рос., Харків, СП).*

У Харкові найнебезпечнішими точками для роботи СП є виїзди з міста, де темні, віддалені місця створюють високий ризик, оскільки там немає до кого звернутися за допомогою у разі небезпеки. Це змушує СП уникати роботи на вуличних точках поодиноці. Загальна ситуація в Харкові також ускладнюється високим рівнем кримінальної активності та військовою адміністрацією.

Військових серед клієнтів СП у Харкові зараз переважаюча більшість, часто СП активізують свою діяльність, коли в місті відбувається ротація військових. Безпосередньо в зону бойових дій СП намагаються не виїжджати через підвищений рівень небезпеки, але бувають поодинокі випадки такої роботи. *«Є Оля (ім'я змінене), вона поїхала туди дець місяць тому, виставляла фотографії, а потім «бац» зникла. Зараз повернулася, розповідати нічого не хоче, зрозуміло, що відбувся якийсь неприємний досвід. Я думаю, що це пов'язано з кількістю військових, які там були. Так чи інакше, вони вважають, що вони захищають країну, а жінка повинна так допомагати» (переклад з рос., Харків, СП).*

В Черкасах популярними способами пошуку клієнтів для СП є напрацьовані клієнтські бази і «сарафанне радіо», тобто по рекомендаціям, також виклики через барменів, що забезпечує стабільний потік клієнтів і частково через інтернет, хоча для Черкас цей спосіб пошуку є менш популярним, ніж в інших містах. Вуличні точки майже втратили свою актуальність. *«Найпопулярніші всі наработані, рідко стоять» (Черкаси, СП).*

Найнебезпечнішими точками в Черкасах є вуличні і трасові точки, з одного боку тому що підвищилась небезпека з боку клієнтів військових, які можуть погрожувати чи бути у стані алкогольного сп'яніння, з іншого – в місті багато переселенців, з боку яких СП відчують більше ризиків.

За словами опитаних СП в Черкасах, серед їх клієнтів переважна більшість це військові. Це спричинено також тим, що неподалік від міста знаходиться навчальна військова частина, тому часто СП зустрічаються з клієнтами в розважальних закладах, в окремих випадках СП особисто відвідують військову частину з метою надання секс-послуг. *«Хочу додати, що вони (СП) зараз працюють більше з військовими, ніж зі звичайними клієнтами, оскільки звичайні чоловіки "впали на дно", приховуються, а військові більш розкріпачені у цьому плані» (переклад з рос., Черкаси, спільнота).*

В Києві на сьогодні найбільш актуальними точками для роботи СП є приватні квартири та пошук клієнтів через інтернет-платформи. Зокрема, популярними є сайти знайомств та спеціалізовані платформи як UkrGo та

Miste-X, UkraineDate, Keksik i Sexkieva. Респонденти відзначають, що багато з існуючих методів пошуку клієнтів залишилися без змін, хоча деякі інтернет-сайти заблоковано. Вулична робота зменшилася, проте все ще зустрічається на таких місцях як Лісова, Броварський проспект та Окружна дорога. Деякі респонденти вказують на появу нових точок, зокрема біля дорогих готелів та у нічних клубах, включаючи ЛГБТ-заклади, де секс-працівниці/ки також знаходять клієнтів. В Києві серед СП поширене використання телеграм-каналів, де вони обмінюються інформацією про клієнтів та діляться порадами. Ці канали допомагають уникнути небезпечних ситуацій і підтримувати зв'язок між собою. *«Як і були: є квартирні, там де індивідуально, є вуличні, це на Лісовій, але я скажу, що там небагато і в Києві це не дуже актуально» (Київ, СП).*

Щодо безпеки на точках, респонденти зазначили, що для Києва ключова безпека зараз вбачається у викликах на квартири клієнтів, особливо коли замовлення на велику суми. Це небезпечно через можливість протиправного утримання СП з метою сексуального рабства та насилля, а також ризик зустріти кількох клієнтів одночасно.

Опитані СП в Києві зазначили, що зараз серед їх клієнтів 60-70% військових. Є певні ризики надання секс-послуг даній клієнтській групі через можливі емоційні розлади, контузію чи агресивні стани, водночас інколи клієнти потребують в першу чергу психологічної підтримки, жіночого спілкування і не користуються безпосередньо секс-послугами. Також є практика виїзду СП з Києва ближче до зони бойових дій для надання секс-послуг. *«Знаю, що точно виїжджають. Особисто я знаю декількох клієнтів (СП), що виїжджають в Слов'янськ і Краматорськ. Кажуть, що там їм виходить страшно, але за тиждень заробляють стільки, що можуть у Києві три місяці не працювати. І тому там і навіть дуже дорогі стали квартири, оренда» (Київ, ГО).*

У Миколаєві зараз актуальними точками роботи для СП є квартири та сауни, хоча кількість останніх з початком війни зменшилась. Секс-працівниці/ки, які раніше працювали на сайтах, продовжують цю діяльність, а також користуються «сарафаним радіо» та рекомендаціями клієнтів. Вулиці стали менш популярними через підвищену безпеку. Багато СП також працюють через веб-камери, надаючи віртуальні сексуальні послуги. Деякі знімають квартири групами по 2-3 особи для більшої безпеки, просуваючи свої послуги через власні інтернет-сайти або телеграм-канали. *«Я вам навіть скажу, що приблизно 30% (через інтернет). Я в взагалі-то через месенджер, я створила групу в телеграмі, ми там виставляємо фотографії, в основному це месенджери» (переклад з рос., Миколаїв, СП).*

Найбільш небезпечними точками для СП вважаються вуличні місця, особливо поблизу Херсонської траси, де раніше було більше активності, але зараз мало хто з СП працює через підвищений ризик. Водночас, безпека не залежить від самої точки, а скоріше від типу клієнтів, які можуть бути у стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння або агресивні. *«Миколаїв, в основному, це військові, які приходять на ротацію, де є такі розподільні пункти*

для військових, тому таке. Дуже мало траси. Дуже ризиковано, самі дівчата кажуть, їхати з військовими, ми розуміємо ПТСР... Дуже бояться їхати на ніч. Це лише якщо перевірені клієнти, бо ти нікуди не підеш, не втечеш, бо комендантський час, таксі не викличеш» (переклад з рос., Миколаїв, спільнота).

Переважає більшість клієнтів СП у Миколаєві це військові, частка яких складає близько 80%, зі слів опитаних, тому робота СП має циклічний характер і багато в чому залежить від ротації військових. Серед СП є практика виїзду для надання секс-послуг на прифронтові території. Так, СП переважно виїжджають в Херсонську область, але попередньо знайомство і домовленості відбуваються в Миколаєві. *«Вони (клієнти) приїжджають до нас в сауну, знайомляться, домовляються. Вони оплачують дорогу, знаходять транспорт, і дівчина виїжджає, наприклад, в Херсонську область. Я так розумію, що не на самий нуль, але в прифронтові місця. Інакше ніхто не поїде, якщо не бачив людей. Я знаю, що їздили в Баштанку, в Снігурівку, в Херсоні біля нуля там були» (переклад з рос., Миколаїв, СП).*

4. Міграційні та кількісні особливості цільової групи

За інформацією від більшості опитаних респондентів, СП у Дніпрі зараз стало навіть дещо більше, ніж до початку повномасштабного вторгнення. Це пов'язано по-перше з тим, що СП мігрують з інших сусідніх регіонів, де відбуваються бойові дії, по-друге, дехто почав займатися секс-роботою під час війни у зв'язку зі складними життєвими обставинами. *«Стало більше. І деякі мамочки-одиначки роблять це скритно, інстаграмом користуючись... Можливо, 2000, а може і більше (кількість СП у місті)» (Дніпро, СП).*

За словами респондентів Кропивницький став своєрідним центром для СП-біженців, куди вони прибувають з Харкова, Запоріжжя, Донецька, Херсона та інших регіонів. Зокрема респонденти зазначають, що з'явилося багато нових облич на вуличних точках. *«Багато приїхало дівчат-переселенців. Багато хто втратив роботу, багато хто на емоційному фоні, багато в кого чоловіків позабирали...теж від такої безсхідності» (Кропивницький, СП).*

У Львові також збільшилась кількість СП за рахунок переселенців з інших регіонів, оскільки Львів завжди був привабливим містом для туризму в межах країни, тому часто ВПО обирають Львів для тимчасового місця проживання, зокрема, респонденти зазначали що часто мігрують СП з Києва, Донецька, Луганська та інших регіонів.

Респонденти зазначають, що в Одесі на сьогоднішній день зменшилась кількість СП, оскільки багато хто мігрував за кордон, зокрема в Німеччину, Чехію та інші країни.

Харків також зазнав значної міграції секс-працівниць/ків до інших регіонів країни та за кордон. Водночас, спостерігається внутрішня міграція в межах Харківської області, коли СП з приміських населених пунктів, через інтенсивність обстрілів, переміщуються до обласного центру. *«Багато хто*

намагається поїхати в Одесу, Вінницю, я говорю про тих, кого я знаю. В Одесі там кажуть своїх вистачає дівчат. Деякі намагались виїхати в Польщу, але вертаються, там все не так» (переклад з рос., Харків, СП).

У Черкасах теж спостерігається тенденція на збільшення кількості секс-працівниць/ків у місті, в першу чергу через міграцію в місто переселенців з інших регіонів, в тому числі і СП. *«Мені здається, що більше стало. Я от коли на групу ходила, раніше чоловік 10 збиралося, а зараз все нові. Я дивлюся дівчат прибавляється, деяких не знаю як звуть і бачу перший раз» (Черкаси, СП).*

На початку війни в Києві відбулася масова міграція секс-працівниць/ків до інших регіонів і країн. Однак, на сьогоднішній день ситуація стабілізувалася, і кількість СП у місті майже повернулася до рівня, що був до війни. Частина секс-працівниць/ків залишилася на нових місцях, куди вони переселилися під час війни. Водночас, відбувається постійний потік СП до Києва з інших регіонів України. *«Спочатку їх (СП) стало менше, тепер їх стало більше, я думаю, що графік вирівнявся. Рік тому їх було значно менше. Також тому, що приїхало багато з інших міст та й Київ таке місто, де можна заробити. Харків, Одеса, Дніпро (приїжджають)» (переклад з рос., Київ, СП).*

За даними деяких опитаних респондентів, чисельність секс-працівниць/ків у Миколаєві дещо зросла через міграцію з інших населених пунктів Миколаївської області, де відбуваються інтенсивніші обстріли. Водночас, спостерігається тенденція, коли СП намагаються переїхати до регіонів з меншою інтенсивністю обстрілів, прагнучи більшої безпеки та стабільності. *«Стало більше, бо приїжджали із сіл, села порозбомблювало, вони поприїжджали, роботи немає от їх і більше стало. В мене три знайомі виїхали до Києва. І одна була в Харкові, там обстріли і повернулася назад, планує їхати в Одесу. Я не чула про це, щоб зараз приїжджали. Раніше були і іноземці, це ж Миколаїв, а зараз навпаки, якщо є якась можливість, то виїжджають» (Миколаїв, СП).*

5. Соціальні мережі секс-працівниць/ків

У Дніпрі соціальні мережі СП наразі не дуже розвинуті, оскільки значна частина секс-працівниць/ків надає послуги індивідуально. Водночас, СП підтримують зв'язок з колегами через різні канали, зокрема, групи у Facebook та Telegram. Ці платформи використовуються для обміну інформацією про небезпечні місця та агресивних клієнтів, сприяючи підвищенню безпеки в професійному середовищі. *«У мене було багато досвіду, працювала на людину, потім від'їждналася і моє коло стало вужче. Я не спілкуюся з тими, хто на когось працює, а з тими, з ким я спілкуюсь - вони самі по собі. Ми іноді ходимо разом в клуб, щоб когось знайти. Тому що в інтернеті не завжди можна когось знайти» (переклад з рос., Дніпро, СП).*

У Кропивницькому секс-працівниці/ки здебільшого підтримують соціальні зв'язки в межах своїх локальних точок, де здійснюють пошук клієнтів. Багато з них працюють індивідуально і свідомо уникають контактів з іншими СП щоб

не розголошувати свою зайнятість. Це призводить до обмеженості соціальних мереж СП і зниження рівня взаємодії та обміну інформацією в професійній спільноті. *«Більше індивідуальних. Багато хто боїться розголошувати. Хоч і знають один одного, але говорять, що я тіпа не» (Кропивницький, СП).*

Секс-працівниці/ки у Львові також характеризуються обмеженими соціальними мережами знайомих. Це зумовлено кількома факторами. По-перше, актуалізація індивідуальної роботи спричинила звуження кола соціальних контактів серед секс-працівниць/ків. По-друге, з огляду на міграцію секс-працівниць/ків з інших регіонів до Львова спостерігається зростання конкуренції, що додатково ускладнює формування розгалужених соціальних зв'язків у професійному середовищі.

Респонденти відзначають загальну тенденцію до звуження соціальних мереж знайомих серед секс-працівниць/ків в Одесі, що зумовлено переходом до індивідуального формату роботи. *«Зараз менше, взагалі (спілкуються). Моя думка, що ніхто не спілкується ні з ким. Я не знаю чому» (Одеса, СП).*

У Харкові соціальні мережі секс-працівниць/ків стали більш міцними внаслідок не лише зовнішніх загроз, таких як обстріли, а й через специфіку взаємодії з клієнтами, що викликає певні небезпеки. У зв'язку з цим секс-працівниці/ки активно підтримують зв'язок і діляться інформацією про потенційні ризики, а також надають підтримку в межах професійного кола знайомих. *«Більше стали розповідати про якихось хлопців, переписуємося в телеграмі, створюємо якісь групи, базикаємо, ділимося, говоримо одне одному про поганих хлопців. Раніше могли промовчати, а тепер ділимося, це допомагає в роботі» (переклад з рос., Харків, СП).*

У Черкасах секс-працівниці/ки в основному підтримують зв'язок у невеликих міні-групах з тими, кого вони вже добре знають і кому довіряють. Це обумовлено страхом перед можливими наслідками співпраці секс-працівниць/ків з поліцією у разі затримання, зокрема передачі інформації про інших СП та місця їх роботи.

У Києві спостерігається тенденція до зростання індивідуального формату секс-роботи, що впливає на структуру соціальних мереж секс-працівниць/ків. Внаслідок цього соціальні зв'язки не такі розгалужені, однак секс-працівниці/ки часто зустрічаються у громадських організаціях, де встановлюють нові контакти та підтримують зв'язки між собою. *«Можливо, 50 на 50, я працюю більш індивідуально, але я знаю дівчат, які працюють там по 5 людей» (переклад з рос., Київ, СП).*

В Миколаєві також спостерігається тенденція до зменшення соціальних мереж знайомих серед СП, що спричинено підвищеною конкуренцією та переходом в індивідуальний формат роботи. *«Менше стали спілкуватися. Якщо раніше спілкуєшся, передаєш клієнта там одного, другого, то зараз більше сама, хочеш собі сама заробити більше. Чим менше знає колега, тим краще, менше довіри» (Миколаїв, СП).*

6. Методологія і вибірка для реалізації IBBS-2025. Обговорення.

У Дніпрі секс-працівниці/ки висловили перевагу методу TLS для впровадження IBBS-2025, оскільки вони вважають його зручнішим через можливість уникнути поїздки на стаціонарний дослідницький пункт (сайт дослідження). Однак реалізація TLS, на їхню думку, можлива лише за умови попереднього повідомлення про час і дату візиту, оскільки точки роботи СП не мають сталого графіку. Щодо методу RDS, секс-працівниць/ків турбує відповідальність за участь іншої особи, яку вони уникають, тому цей метод можливий лише якщо роздачу купонів здійснюватимуть особи, яким СП довіряють, такі як представники громадських організацій, організатори точок або представники ЛЕГАЛАЙФ-УКРАЇНА. Представники спільноти СП висловлюють занепокоєння щодо реалізації методу TLS через міграцію точок і ризики отримання неповної інформації під час картування, яка до того ж на момент реалізації IBBS-2025 може стати не актуальною, тому на їх думку доцільнішою може бути RDS, але за умови, що купон-менеджер повинен бути зі спільноти і зможе проводити дуже ретельний скринінг респондентів. З іншого боку, представники громадських організацій вважають, що для Дніпра можливі будь-які методи реалізації IBBS-2025. Учасники дослідження висловлюють можливість здійснення вибірки від 100 до 1000 респондентів.

У Кропивницькому секс-працівниці/ки вважають методику TLS більш ефективною, оскільки вона не вимагає особистого візиту на стаціонарний сайт дослідження, і СП не бажають розповсюджувати купони, як це передбачено методом RDS. Крім того, секс-працівниці/ки вбачають ризики в методі RDS через наявність значної кількості споживачів наркотиків у місті, яким будуть роздаватися купони. СП переконані, що уникнути цих ризиків можливо, залучаючи до роздачі купонів соціальних працівників, які мають довіру серед секс-працівниць/ків. Щодо TLS, метод можливий лише за умови попередніх домовленостей з дослідницькою командою щодо візиту на точки роботи секс-працівниць/ків. На думку представників спільноти СП і громадських організацій, методологія RDS є більш доцільною, оскільки вона надає можливість і час секс-працівницям/кам інформувати інших про дослідження, що сприятиме залученню більшої кількості респондентів. Вони висловлюють сумніви стосовно реалізації TLS через постійні міграції секс-працівниць/ків між точками. Учасники дослідження вбачають можливість здійснення вибірки до 300 респондентів для Кропивницького.

Опитані респонденти у Львові висловлюють єдність думок щодо доцільності методології для реалізації IBBS-2025. Вони розглядають можливість застосування методу RDS при умові, що поширенням купонів займатимуться соціальні працівники громадських організацій, тоді як метод TLS вважається доцільним лише за умови попередніх домовленостей з СП щодо візиту дослідницької команди на їх точки роботи. Щодо обсягу вибірки,

опитані зазначили, що для Львова можливо реалізувати вибірку до 100 респондентів.

Різні міркування стосовно методологій отримано під час дослідження в Одесі. З одного боку, респонденти вважають методику TLS зручнішою, оскільки вона не вимагає від респондентів відвідування стаціонарного сайту дослідження. Проте серед ризиків TLS відзначають великі скупчення секс-працівниць/ків біля мобільних амбулаторій, що може привернути зайву увагу громадськості. Також мобільна амбулаторія є більш небезпечною під час повітряних тривог і обстрілів через невідомість наявності поблизу укриття, а перевагою RDS є можливість орендувати приміщення підвального типу або поблизу укриття, що підвищує безпеку респондентів і дослідницької команди. Метод RDS, на думку опитаних, можливий за умови, що купони будуть роздавати соціальні працівники громадських організацій. Орієнтовний розмір вибіркової сукупності для Одеси, на думку опитаних, становить 500 респондентів.

Респонденти в Харкові відзначають, що кожна методика має свої переваги та недоліки. Метод RDS привабливий для секс-працівниць/ків тим, що дозволяє самостійно обирати зручний час відвідування сайту дослідження, а також передбачає отримання додаткової винагороди за рекрутинг інших секс-працівниць/ків. Однак існує ризик рекрутування наркоспоживачів, тому представники спільноти пропонують, щоб купон-менеджером був представник спільноти секс-працівниць/ків для забезпечення цільового скринінгу. Недоліками методу TLS респонденти вважають відсутність достатньої кількості СП на точках в один час через відсутність чіткого графіку роботи, а також зайву увагу сусідів (для квартирних точок) та громадськості до мобільної амбулаторії. На думку респондентів, вибірка у Харкові може становити від 100 до 1000 респондентів.

Респонденти в Черкасах переконані, що для міста доцільнішою буде методика RDS, але бажано, щоб купони розповсюджували соціальні працівники громадських організацій. На думку опитаних, метод TLS не буде ефективним з кількох причин. По-перше, секс-працівниці/ки на точках працюють у міні-групах, тому вибірка буде реалізовуватися повільно. По-друге, значна частина секс-працівниць/ків працює за викликом. По-третє, у вечірній час, коли точки функціонують, секс-працівниці/ки більше зацікавлені у клієнтах, оскільки мають часові обмеження через комендантську годину, тому участь у дослідженні не буде пріоритетною. На думку опитаних, у Черкасах можлива вибірка від 50 до 200 СП.

У Києві опитані респонденти здебільшого надають перевагу методології TLS, оскільки поширення купонів багатьма секс-працівницями/ками не сприймається серйозно. За словами респондентів, ефективніше буде розповсюдження купонів соціальними працівниками. Крім того, під час повітряних тривог виникають труднощі з пересуванням містом громадським транспортом. Респонденти вважають метод TLS зручнішим, але виключно за

умови попередніх домовленостей дослідників з секс-працівницями/ками щодо візиту команди на точку. Вибіркова сукупність для Києва може становити від 500 до 1000 респондентів, на думку учасників дослідження.

В Миколаєві думки опитаних секс-працівниць/ків і представників спільноти щодо доцільної методології розділилися. На думку секс-працівниць/ків, метод RDS є незручним з кількох причин. По-перше, вони не хочуть їхати на стаціонарний сайт дослідження. По-друге, багато секс-працівниць/ків працюють індивідуально, тому можливості роздавати купони обмежені через вузьке коло знайомих. По-третє, вони побоюються, що з часом громадськість дізнається про цільову групу, яка відвідує сайт, що може призвести до стигматизації, дискримінації та негативного ставлення. Водночас, секс-працівниці/ки виявляють більшу готовність до участі в дослідженні методом RDS за умови розповсюдження купонів соціальними працівниками громадських організацій. Метод TLS здається секс-працівницям/кам більш зручним, але за обов'язкової умови попередніх домовленостей дослідницької команди з ними про візит на точку. Представники спільноти, навпаки, вважають, що для Миколаєва більш доцільною буде методологія RDS за умови, що купон-менеджер буде з числа спільноти секс-працівниць/ків і зможе здійснювати якісний скринінг респондентів. На думку опитаних, у Миколаєві можливо реалізувати вибірку від 50 до 500 респондентів.

7. Рекомендації респондентів щодо планування, організації і проведення IBBS-2025

1. Для залучення у IBBS-2025 секс-працівниць/ків, які здійснюють пошук клієнтів через інтернет, рекомендується долучати громадських організацій або представників спільноти за наступною схемою: соціальний працівник встановлює контакт з секс-працівницею/ком на відповідному веб-сайті, де здійснюється пошук клієнтів або в телеграм-каналі, де спілкуються між собою СП, інформує СП про дослідження та умови участі та пропонує стати рекрутером інших секс-працівниць/ків на цьому ж сайті за винагороду.
2. Для підвищення мотиваційної складової дослідження до дослідницької команди на сайті рекомендується залучити психолога, який зможе надавати оперативні консультації секс-працівницям/кам у разі потреби. Цей запит актуалізується з огляду на переважну більшість військових серед клієнтів секс-працівниць/ків, зустрічі з якими можуть бути емоційно складними та супроводжуватися випадками насилля.
3. Завчасно розпочати інформаційну кампанію щодо IBBS-2025 з метою забезпечення інформованості секс-працівниць/ків про проєкт та підвищення готовності до участі.
4. Забезпечити дослідницьку команду необхідним технічним обладнанням для безперебійної реалізації дослідження на сайтах, включаючи павербанки та зарядні пристрої.

5. Адаптувати питання анкети для IBBS-2025 з метою забезпечення їх зрозумілості та легкості сприйняття для респондентів.
6. Забезпечити команду засобами індивідуального захисту на точках, зважаючи на можливість наявності серед секс-працівниць/ків осіб з інфекційними захворюваннями, які можуть передаватися повітряним шляхом.
7. З метою встановлення більш довірливого контакту з цільовою групою рекомендується залучити до складу дослідницької команди представників із числа спільноти секс-працівниць/ків.
8. У випадку проведення дослідження за методом TLS рекомендується розміщувати мобільну амбулаторію неподалік від робочих точок СП, щоб уникнути відлякування їх клієнтів і зменшити увагу соціального оточення.
9. Оптимізувати часові рамки участі в усіх етапах дослідження для запобігання втоми респондентів і ризику відмови від участі на середині алгоритму, через можливий виклик клієнта.

КЛЮЧОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ПО МІСТАМ

Дніпро

- З початком війни активність профілактичних програм серед секс-працівниць/ків у Дніпрі зменшилася, але пізніше відновилися з посиленням через притік переселенців. Основна діяльність громадських організацій перемістилася до стаціонарних пунктів.
- Через міграцію та складні життєві обставини кількість секс-працівниць/ків у Дніпрі зросла, в тому числі з'явилися СП, які раніше, до повномасштабного вторгнення не надавали секс-послуги.
- Умови роботи секс-працівниць/ків у Дніпрі ускладнилися через труднощі з орендою приміщень, зменшення кількості клієнтів та мобілізацію.
- Стосунки СП з поліцією ускладнилися, оскільки правоохоронні органи почали проводити ретельніші перевірки документів та квартир, але фокус уваги поліції більше змістився на клієнтів, аніж на секс-працівниць/ків.
- Основними клієнтами СП стали військові, що призводить до збільшення ризиків і конфліктних ситуацій СП з клієнтами, є випадки виїздів в зону бойових дій, що є небезпечним для СП через інтенсивність обстрілів та ставлення військових до СП.
- На момент проведення зондажного дослідження найбільш актуальними способами пошуку клієнтів є використання інтернету, соцмереж, додатків та платформ для веб-камер.
- Соціальні мережі СП не дуже розвинуті, оскільки багато хто працює індивідуально, але підтримуються зв'язки через Facebook та Telegram, як в межах особистого спілкування, так і через різні групи для обміну інформацією про небезпечні місця та клієнтів.
- Найбільш небезпечними є вуличні точки, де частіше виникають випадки фізичного насильства та агресії.
- Із запропонованих методологій для реалізації дослідження респонденти віддали перевагу методу TLS для IBBS-2025, але лише за умови попереднього повідомлення про час і дату візиту. Метод RDS можливий лише за умови розповсюдження купонів потенційним учасникам/цям соціальними працівниками, або іншими довіреними особами.
- Учасники дослідження висловлюють можливість здійснення вибірки від 100 до 1000 респондентів.

Кропивницький

- У Кропивницькому профілактичні програми зосередилися на стаціонарних пунктах, водночас мобільні виїзди дозволяють соціальним працівникам оперативно надавати послуги, працюючи «за дзвінком», коли соціальний чи аутріч працівник виїжджає на точку роботи СП за запитом СП.

- Доступ ГО до СП ускладнився через блокпости та закриття саун, що змусило багатьох СП перейти на індивідуальну роботу через інтернет.
- До Кропивницького мігрували багато СП з Харкова, Запоріжжя, Донецька, Херсона та інших регіонів, з'явилося багато нових СП на вуличних точках.
- Зменшилась кількість облав та протиправної поведінки з боку поліції. Затримання здійснюються за конкретні правопорушення, такі як крадіжки чи вживання наркотиків.
- Більшість клієнтів СП стали військовими.
- СП знаходять клієнтів переважно через інтернет, зокрема месенджери (Viber) та платформи для онлайн знайомств (Badoo), що допомагає уникати ризиків на вуличних точках.
- Вуличні точки та сауни, де можуть траплятися випадки насилля з боку клієнтів, є найбільш небезпечними.
- СП підтримують соціальні зв'язки в межах своїх локальних точок, однак, багато з них працюють індивідуально, уникаючи контактів з іншими СП.
- СП вважають методику TLS для реалізації IBBS-2025 ефективною, оскільки вона не вимагає особистого візиту на стаціонарний пункт (сайт дослідження), а також зазначили про небажання розповсюджувати купони (якщо буде використана методика RDS), окрім того є ризик поширення купонів споживачам наркотиків. Спільнота СП та представники ГО вважають методологію RDS доцільнішою, але за умови залучення соціальних працівників до поширення купонів.
- Учасники дослідження вбачають можливість реалізації вибірки до 300 респондентів для Кропивницького.

Львів

- Профілактичні програми у Львові наразі більше зосереджені на застосуванні мобільних амбулаторій. Основні труднощі для громадських організацій – це нестабільний доступ до цільової аудиторії та міграція точок у місті.
- На початку війни багато СП транзитом через Львів виїжджали за кордон. Останнім часом відзначають повернення СП у місто, але міграційні цикли продовжуються.
- Кількість СП у Львові збільшилася за рахунок переселенців з інших регіонів, таких як Київ, Донецьк, Луганськ та інших.
- Нещодавні облави на борделі або «офіси» викликали страх серед СП, змушуючи їх шукати нові місця роботи та способи пошуку клієнтів.
- Військові не є переважаючою групою серед клієнтів СП у порівнянні з цивільним населенням.
- Через повномасштабне вторгнення багато розважальних закладів і місць відпочинку закрилися, тому СП перейшли до роботи в «офісах»/на квартирах і зосередилися на пошуку клієнтів через інтернет.

- СП у Львові характеризуються обмеженими соціальними мережами знайомих через індивідуальну роботу та зростання конкуренції за рахунок переселенців.
- Респонденти у Львові підтримують застосування методу RDS для реалізації IBBS-2025 за умови, що поширення купонів займатимуться соціальні працівники ГО, яких вони знають та яким довіряють. Метод TLS можливий за попередньої домовленості з СП щодо візиту дослідницької команди на точку.
- Опитані респонденти зазначили, що у Львові можливо реалізувати вибірку до 100 респондентів.

Одеса

- Програми профілактики в Одесі поєднують виїзди мобільних амбулаторій та роботу стаціонарних пунктів на базі ГО, хоча було зазначено, що надання послуг у стаціонарних пунктах ускладнено, оскільки СП не охоче відвідують громадські організації через небажання самотійно туди їхати.
- Кількість СП в Одесі зменшилася через міграцію за кордон, зокрема до Німеччини та Чехії.
- Частіше спостерігаються затримання адміністраторів квартир, де надаються секс-послуги.
- Війна ускладнює доступ ГО до СП через їх міграцію у прифронтові зони, оскільки в Одесі зменшилася кількість чоловіків, відповідно і кількість клієнтів СП.
- Близько 60-70% клієнтів СП в Одесі – військові, деякі СП зазначають досвід насилля з боку військових. Практикуються групові виїзди СП в зону бойових дій для надання послуг.
- Комендантська година та обмеження роботи нічних клубів ускладнюють пошук клієнтів, що стимулює СП працювати через інтернет та у готелях.
- СП переходять на інтернет-платформи для пошуку клієнтів, використовуючи сайти, такі як Mister-x, SexOdessa, Ukrgo та інші.
- Багато вуличних точок перейшли на квартирні, а великі точки закриваються, розшаровуючись на індивідуальний формат роботи. Сауни залишаються популярними, особливо для тих, хто шукає комфорт та конфіденційність.
- Найнебезпечнішими залишаються вуличні точки, але ключовий маркер небезпеки зараз – профіль клієнта.
- СП в Одесі характеризуються обмеженими соціальними мережами через перехід до індивідуального формату роботи.
- Респонденти вважають метод TLS для реалізації IBBS-2025 зручнішим, оскільки він не вимагає відвідування стаціонарного сайту дослідження. Проте ризики TLS включають скупчення СП біля мобільних амбулаторій та небезпеку під час повітряних тривог. Метод RDS безпечніший через можливість орендувати приміщення підвального типу або поблизу укриття.

RDS можливий за умови, що купони будуть роздавати соціальні працівники ГО, яких знають та яким довіряють СП.

- Орієнтовний розмір вибіркової сукупності для Одеси може становити 500 респондентів.

Харків

- У Харкові профілактичні програми зосереджені на наданні послуг через стаціонарні пункти у зв'язку із зменшенням кількості клієнтів на мобільних виїздах.
- Багато СП виїхали за кордон, але з часом почали повертатися до Харкова, незважаючи на складні умови життя і роботи.
- Є значна міграція СП до інших регіонів країни та за кордон, водночас відзначається внутрішня міграція в межах Харківської області – СП з передмість переміщуються до обласного центру через інтенсивні обстріли.
- Поліція стала менше втручатися в діяльність СП, що може бути пов'язано з фокусом на військових завданнях.
- Більшість клієнтів СП у Харкові – військові. СП активізують діяльність під час ротації військових, але намагаються уникати виїздів у зону бойових дій через високий рівень небезпеки, хоча бувають поодинокі випадки такої роботи.
- Найактуальнішими способами пошуку клієнтів є напрацьовані клієнтські бази, рекомендації знайомих та постійних клієнтів, надання послуг відбувається на особистих чи орендованих квартирах.
- Багато СП шукають клієнтів через інтернет, використовуючи сайти знайомств та соціальні мережі, особливо молодша вікова група.
- Найнебезпечнішими точками є виїзди з міста, де темні та віддалені місця створюють високий ризик, загалом робота на вуличних точках мінімізована.
- СП у Харкові намагаються підтримувати зв'язок і діляться інформацією під час особистого спілкування, або за допомогою груп в соціальних мережах про потенційні ризики через зовнішні загрози та специфіку взаємодії з клієнтами.
- Респондентам метод RDS для реалізації IBBS-2025 здається привабливим тим, що дозволяє самостійно обирати зручний час відвідування сайту дослідження, а також, що метод передбачає додаткову винагороду за рекрутинг інших СП. Метод TLS менш привабливий через відсутність достатньої кількості СП на точках і зайву увагу сусідів та громадськості до мобільної амбулаторії.
- Вибірка у Харкові може становити від 100 до 1000 респондентів

Черкаси

- Профілактичні програми у Черкасах включають виїзди мобільних амбулаторій та надання послуг у стаціонарних пунктах, що дозволяє ефективно охоплювати СП у різних частинах міста.
- У Черкасах збільшилась кількість СП через міграцію переселенців з інших регіонів.
- Поліція стала діяти більш активно по відношенню до СП та їх клієнтів, з метою підвищення ефективності призову у контексті мобілізації.
- Переважна більшість клієнтів СП у Черкасах – військові. Це зумовлено наявністю неподалік навчальної військової частини. В окремих випадках СП особисто відвідують військову частину з метою надання секс-послуг.
- Найпопулярніші способи пошуку клієнтів у Черкасах – напрацьовані клієнтські бази, рекомендації інших клієнтів, виклики через барменів та частково через інтернет. Вуличні точки майже втратили свою актуальність.
- Найнебезпечнішими точками є вуличні і трасові. Робота СП у Черкасах стала більш небезпечною через значну частку військових серед клієнтів, які можуть проявляти агресію, бути у нетверезому стані або мати психічні проблеми.
- СП у Черкасах підтримують зв'язок у невеликих міні-групах з тими, кому довіряють, через страх перед співпрацею інших СП з поліцією у разі затримання.
- Респонденти вважають методику RDS доцільнішою за умови розповсюдження купонів соціальними працівниками ГО. Метод TLS вважається неефективним через роботу СП у міні-групах, викликовий формат роботи та часові обмеження роботи на точках через комендантську годину.
- Вибірка у Черкасах може становити від 50 до 200 СП.

Київ

- У Києві профілактичні послуги зосереджені на виїздах мобільних амбулаторій та інформаційних заняттях для СП, аутріч-програми реалізуються в кожному районі міста.
- На початку війни багато СП мігрували за межі міста, але згодом відбулася зворотна міграція і кількість СП у Києві майже повернулася до довоєнного рівня.
- Поліція зосереджена на перевірці документів клієнтів СП та врученні повісток, фокусуючись на більших точках роботи СП.
- Близько 60-70% клієнтів СП у Києві – військові, що підвищує ризики для СП через можливі емоційні розлади або агресивні стани. Є практика виїзду СП з Києва ближче до зони бойових дій для надання секс-послуг.
- Найбільш актуальними точками для роботи СП є приватні квартири та інтернет-платформи (UkrGo, Miste-X, UkraineDate, Keksik, Sexkieva, OnlyFans.). Телеграм-канали використовуються для обміну інформацією про клієнтів та порад.

- Вулична робота суттєво зменшилася через комендантську годину та страх перед військовими.
- Зростання індивідуального формату секс-роботи впливає на структуру соціальних мереж СП, які не сильно розгалужені.
- Найнебезпечнішими є виклики на квартири клієнтів через можливість протиправного утримання СП з метою сексуального рабства та насилля, а також ризик зустріти кількох клієнтів одночасно.
- Респонденти віддають перевагу методології TLS для реалізації IBBS-2025, за умови попередніх домовленостей щодо візиту команди дослідників, водночас зауважують, що повна реалізація вибірки однією методологією буде ускладнена. Метод RDS опитаним СП і спільноті здається не зручним, оскільки СП не будуть сприймати розповсюдження купонів між собою серйозно, водночас метод спрацює краще за умови поширення купонів соціальними працівниками, або іншими особами, яких знають і яким довіряють СП. Представники ГО вважають, що за допомогою RDS можна охопити більшу вибірку.
- Вибіркова сукупність для Києва може становити від 500 до 1000 респондентів.

Миколаїв

- У Миколаєві з початком війни акцент був на наданні профілактичних послуг шляхом виїзду мобільних амбулаторій, але з часом популярність стаціонарних пунктів зростає. Зараз використовується змішаний підхід (50 на 50), що дозволяє ефективно підтримувати СП.
- Кількість СП у Миколаєві зростає через міграцію з інших населених пунктів області, де інтенсивніші обстріли. Деякі СП намагаються переїхати до регіонів з меншою інтенсивністю обстрілів.
- Стосунки СП з поліцією залишаються складними, але без посилення уваги до СП.
- Переважна більшість клієнтів СП у Миколаєві – військові (близько 80%). Робота СП має циклічний характер і залежить від ротації військових. Є практика виїзду СП на прифронтові території для надання послуг.
- Збільшення кількості військових серед клієнтів підвищило ризики в роботі СП. Водночас зменшилася кількість роботи, тому деякі СП перейшли на роботу в саунах.
- Введення комендантської години обмежило нічну активність, але денний режим роботи залишився стабільним.
- Основні точки роботи для СП – квартири та сауни. Вулиці точки стали менш популярними через підвищену небезпеку з боку клієнтів, оскільки менше часу на попередню комунікацію і скринінг особистості. СП також працюють через веб-камери, знімаючи квартири групами для безпеки та просуваючи послуги через інтернет-сайти або телеграм-канали.

- Найбільш небезпечними є вуличні місця, особливо поблизу Херсонської траси. Небезпека залежить від типу клієнтів, які можуть бути у стані алкогольного або наркотичного сп'яніння чи агресивні.
- Соціальні мережі СП зменшуються через підвищену конкуренцію та перехід до індивідуального формату роботи.
- Думки щодо доцільної методології розділилися. СП вважають метод RDS незручним для реалізації IBBS-2025 через необхідність відвідування стаціонарного сайту, вузьке коло знайомих та ризик стигматизації з боку громадськості. Метод TLS здається зручнішим за умови попередніх домовленостей про візит дослідників. Представники спільноти вважають методологію RDS доцільнішою за умови, що купон-менеджер буде з числа СП і здійснюватиме якісний скринінг респондентів.
- Вибірка у Миколаєві може становити від 50 до 500 респондентів.

ВИСНОВКИ

З початком війни діяльність і активність профілактичних програм для секс-працівниць/ків зазнала деяких змін, адаптуючись до нових умов. Війна ускладнила доступ до СП через закриття і міграцію точок, як результат переходу багатьох СП в індивідуальний формат роботи. Деякі громадські організації змістили акцент на надання послуг на стаціонарних пунктах, хоча мобільні виїзди залишаються важливими для оперативної підтримки. Використання змішаних підходів (надання послуг як на стаціонарних точках так і шляхом виїзду мобільних амбулаторій) показало високу ефективність у підтримці секс-працівниць/ків, забезпечуючи гнучкість і адаптивність профілактичних програм до нових викликів.

Міграція секс-працівників у досліджуваних містах демонструє значну динамічність та залежність від військових і соціальних обставин. В містах, більш віддалених від прифронтових регіонів спостерігається збільшення секс-працівниць/ків через притік переселенців, водночас не можна стверджувати, що у містах Східної частини України зменшилася кількість СП, оскільки відбувається міграція СП в обласні центри з передмість через безпекові міркування, а також через погіршення загальних умов та рівня життя. Початок війни викликав також масовий виїзд секс-працівниць/ків через транзитні міста, такі як Львів, але останнім часом частина СП повертається, зберігаючи цикли міграції. Водночас кількість секс-працівників у певних містах (Київ) повертається до довоєнного рівня через зворотну міграцію.

Стосунки секс-працівниць/ків з поліцією показують зміщення у фокусі діяльності правоохоронних органів. Ускладнення відносин спостерігається, проте поліція діє більш активно щодо клієнтів СП, що відображає змінені пріоритети у контексті поточних соціальних та військових умов. Затримання і штрафування СП частіше здійснюються за конкретними правопорушеннями, що не пов'язані зі статусом секс-працівниць/ків, наприклад, вживання наркотиків чи порушення комендантської години. Однак активність правоохоронних органів відносно адміністраторів квартир, де надаються секс-послуги, зросла.

Військові стали домінуючою часткою клієнтів секс-працівниць/ків в усіх містах (окрім Львова), що викликає різні соціальні та безпекові проблеми. У містах, наближених до прифронтових зон, практикується виїзд СП ближче до лінії фронту та в зону бойових дій для надання секс-послуг, це відбувається здебільшого за індивідуальними домовленостями, при умові попереднього знайомства віч-на-віч, також практикуються групові виїзди СП, які організовуються кураторами точок.

У досліджуваних містах спостерігається зміщення стратегій пошуку клієнтів серед секс-працівників. Основні методи включають використання інтернету, соціальних мереж, додатків та платформ для веб-камер, що дозволяє уникнути ризиків, пов'язаних з роботою на вуличних точках, які втрачають свою актуальність, в тому числі через найвищий рівень небезпеки на них. Водночас

варто зазначити, що найбільша небезпека зараз полягає не стільки у типі точки, як у профілі клієнта. Окрім цього пошук клієнтів через інтернет дозволяє провести попередній мінімальний скринінг психологічного профілю клієнта та уникнути подальших ризиків. У зв'язку з закриттям або обмеженням роботи деяких точок, значна частка СП переходить в індивідуальний формат роботи, працюючи на квартирах і користуючись напрацьованими клієнтськими базами та рекомендаціями клієнтів. Розважальні заклади стали менш популярними, оскільки робота на таких точках обмежена через комендантську годину. Актуальними у свою чергу є сауни і готелі, за умови налагодженої співпраці з адміністрацією, де рівень безпеки роботи є трохи вищим і робота відбувається за викликом.

Соціальні мережі серед секс-працівниць/ків на сьогоднішній день не є широко розвинутими, оскільки багато з них ведуть індивідуальну діяльність, уникаючи активних соціальних контактів. Окрім цього індивідуальний формат роботи зумовлений конкуренцією серед СП, що призводить до зменшення соціальних мереж знайомих і збільшує увагу до особистої безпеки та управління ризиками. Однак зв'язки через платформи, такі як Facebook та Telegram, використовуються для обміну інформацією про небезпечних клієнтів та місця.

Респонденти, надають перевагу методології TLS для реалізації IBBS-2025 за умови, якщо перед візитом дослідницької команди на точки роботи СП будуть здійснюватися попередні домовленості про час і день візиту. Учасники дослідження вважають TLS доцільнішим методом через можливість уникнути особистого відвідування стаціонарних сайтів дослідження та відсутності необхідності розповсюджувати купони серед інших СП, оскільки робота більше перемістилася в індивідуальний формат і соціальні мережі не є широкими. Разом з тим, частина респондентів виражає схильність до методу RDS, де є можливість самостійного вибору дня і часу участі, існує додаткова мотивація у вигляді отримання винагороди за рекрутинг учасників/ць, шляхом поширення купону, а також вищий рівень безпеки, через можливість організувати сайт у підвальному приміщенні чи неподалік укриття. Водночас RDS вбачається респондентам доцільним за умови розповсюдження купонів не самими СП, а соціальними працівниками чи іншими довіреними особами.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ГЕОГРАФІЇ, МЕТОДОЛОГІЇ ТА ВИБІРКИ ДЛЯ IBBS-2025 СЕРЕД СЕКС-ПРАЦІВНИЦЬ/КІВ

Результати зондажного дослідження свідчать про актуальність реалізації IBBS-2025 у восьми визначених містах: Дніпро, Кропивницький, Львів, Одеса, Харків, Черкаси, Київ, Миколаїв (табл. 4).

На сьогоднішній день організаційна структура секс-роботи в містах дослідження ускладнює можливість використання класичних методологій RDS або TLS для реалізації біоповедінкового дослідження, через те, що жодна з цих методологій не може бути повністю реалізована з урахуванням усіх її складових і алгоритмів. Реалізація TLS можлива лише за умови попередніх домовленостей дослідницької команди з СП щодо дня і часу візиту, під який підлаштуються СП, а реалізація RDS можлива за умови поширення купонів довіреними особами СП (соціальними працівниками, представниками спільноти СП, організаторами точок чи іншими особами). Відповідно унеможлиблюється подальший аналіз даних в контексті будь-якої визначеної методології, оскільки вимагається точне дотримання процедур і методичних принципів для забезпечення належної наукової достовірності та порівнянності результатів.

Таким чином, рекомендується в рамках біоповедінкового дослідження серед СП у 2025 році застосовувати два різних підходи для реалізації вибіркової сукупності:

- підхід 1 – рекрутинг респондентів за допомогою купонів, які будуть поширювати рекрутери (РК – рекрутинг через купони).
- підхід 2 – рекрутинг респондентів на точках надання секс-послуг/точках пошуку клієнтів (РТ – рекрутинг на точках).

Ключові принципи реалізації РК:

- Дослідження відбувається на сайті дослідження.
- Рекрутувати, шляхом розповсюдження купонів, СП у дослідження можуть особи, яких знають і яким довіряють СП (соціальні працівники, спільнота СП, медичні працівники, СП та інші, в тому числі і самі СП, якщо виявлять бажання).
- Передбачається винагорода для СП за особисту участь та винагорода рекрутерам за залучених СП у дослідження.

Ключові принципи реалізації РТ:

- Дослідження відбувається шляхом залучення мобільних амбулаторій. Якщо вся вибірка в місті реалізується лише методологією РТ, для міста передбачається 2 мобільні амбулаторії, якщо у місті буде впроваджуватися дві методології (РК+РТ), для міста передбачається 1 мобільна амбулаторія.

- Дослідження може проходити як на точці роботи СП, так і на іншій умовно визначеній точці для зустрічі.
- Учасники рекрутуються рекрутерами за попереднім дзвінком і домовленістю. Рекрутерами можуть виступати соціальні працівники, спільнота СП, медичні працівники, СП та інші.
- Передбачається винагорода для СП за особисту участь та провідникам на точки/рекрутерам на точках.

У окремих містах можуть виникнути труднощі з реалізацією вибірки лише за допомогою однієї методології. Для таких міст рекомендовано паралельно застосовувати дві методики, закріпивши кожен за окремим сайтом дослідження. У цьому випадку вибірка ділиться навпіл, але може коригуватися залежно від динаміки наповнення кожної з них.

На основі аналізу міграційних та кількісних особливостей СП у містах дослідження рекомендована загальна вибірка сукупність становить 2600 респондентів.

Таблиця 4

Рекомендації щодо реалізації біоповедінкового дослідження серед СП-2025

№	Місто	Рекомендована методологія	Коротке обґрунтування методології	Рекомендована вибірка з обґрунтуванням
1	Дніпро	РК (пріоритет) або реалізація вибірки двома методиками РК+РТ	- Діяльність ГО сконцентрована на стаціонарних пунктах, що свідчить про готовність СП їх відвідувати (+РК). - Соціальні мережі СП не дуже розвинені, в місті багато нових СП з числа переселенців, а також тих, хто почав займатися секс-роботою під час війни, акцент зміщений на індивідуальну роботу, тому рекрутинг на точках буде не скрізь актуальним (+РК). - Динамічна міграція точок в місті, інформація про точки, отримана під час картування, може бути не повною і на момент IBBS-2025 неактуальною (+РК). - Опитані СП віддають перевагу дослідженню на точках (+РТ).	500 - Учасники дослідження вбачають можливість реалізації вибірки від 100 до 1000 респондентів. - Через міграцію та складні життєві обставини кількість СП у Дніпрі зросла, в тому числі з'явилися СП, які раніше не надавали секс-послуги.
2	Кропивницький	РК+РТ реалізація вибірки двома методиками	- Діяльність ГО сконцентрована на стаціонарних пунктах, що свідчить про готовність СП їх відвідувати (+РК). - Робота ГО також активно проводиться на виїздах в режимі «за дзвінком» (+РТ). - Соціальні мережі СП не дуже розвинені, в місті багато нових СП з числа переселенців, акцент зміщений на індивідуальну роботу, тому рекрутинг на точках буде не скрізь актуальним (+РК). - На точках СП працюють міні-групами задля збереження безпеки (+РТ). - Динамічна міграція точок в місті, інформація про точки, отримана під час картування може	300 - Учасники дослідження вбачають можливість реалізації вибірки до 300 респондентів. - До Кропивницького мігрували багато СП з інших регіонів, з'явилося багато нових СП на вуличних точках.

			бути не повною і на момент IBBS-2025 неактуальною (+РК). - Представники спільноти СП віддають перевагу дослідженню по купонам (+РК). - Опитані СП віддають перевагу дослідженню на точках (+РТ).	
3	Львів	РК+РТ реалізація вибірки двома методиками	- Діяльність ГО сконцентрована на мобільних послугах (+РТ). - Нестабільна ситуація з організацією секс-роботи в місті і облави поліції актуалізує застосування двох методик одночасно (РК+РТ). - Соціальні мережі СП не дуже розвинені, в місті багато нових СП з числа переселенців, існує конкуренція, акцент зміщений на індивідуальну роботу, тому рекрутинг на точках буде не скрізь актуальним (+РК). - Розважальні заклади і місця відпочинку перейшли в індивідуальний формат роботи (РК). - Опитані вважають можливим проведення дослідження як через поширення купони, так і на точках (+РК/+РТ).	200 - Учасники дослідження вбачають можливість реалізації вибірки до 100 респондентів. - Останнім часом відзначають повернення СП у місто, але міграційні цикли продовжуються. - Кількість СП у Львові збільшилася за рахунок переселенців з інших регіонів. - Львів є транзитним містом, через яке СП мігрують за кордон, а інколи лишаються.
4	Одеса	РК+РТ реалізація вибірки двома методиками	- Діяльність ГО сконцентрована на мобільних та стаціонарних пунктах, але реалізація стаціонарних послуг ускладнена (+РТ). - Міграція СП у прифронтові місця, оскільки відчутно зменшилась кількість клієнтів в місті (+РК). - Почастішали облави на квартирні точки і затримання адміністраторів (+РК). - Точки в Аркадії продовжують працювати в літній час (+РТ). - СП надають перевагу дослідженню на точках, через відсутність бажання відвідувати стаціонарний сайт (+РТ). - Стаціонарний сайт є доцільнішим з безпекових міркувань під час обстрілів (+РК).	300 - Учасники дослідження вбачають можливість реалізації вибірки до 500 респондентів. - Кількість СП в Одесі зменшилася через міграцію за кордон.
5	Харків	РК 	- Діяльність ГО сконцентрована на стаціонарних пунктах, через зменшення кількості клієнтів у мобільних програмах (+РК). - СП працюють переважно через напрацьовані клієнтські бази або через інтернет, фокус змістився на індивідуальну роботу (+РК). - СП підтримують між собою соціальні контакти (+РК). - Одночасно на точках не буває багато СП (+РК). - Опитані СП віддають перевагу дослідженню через купони (+РК).	300 - Учасники дослідження вбачають можливість реалізації вибірки від 100 до 1000 респондентів. - Багато СП виїхали за кордон, але з часом почали повертатися до Харкова. - Відзначається внутрішня міграція в межах Харківської області – СП з передмість переміщуються до

				обласного центру через інтенсивні обстріли.
6	Черкаси	РК	- Діяльність ГО сконцентрована на стаціонарних пунктах та мобільних послугах (+РК/+РТ). - СП працюють переважно через напрацьовані клієнтські бази або рекомендації інших клієнтів, фокус змістився на індивідуальну роботу (+РК). - Соціальні мережі СП не дуже розвинені, в місті багато нових СП з числа переселенців, СП підтримують між собою зв'язки у невеликих міні групах, з тим кому довіряють існує конкуренція, акцент зміщений на індивідуальну роботу, тому рекрутинг на точках не буде актуальним (+РК). - Існують часові обмеження роботи на точках через комендантську годину (+РК). - Опитані СП віддають перевагу дослідженню через купони (+РК).	200 - Учасники дослідження вбачають можливість реалізації вибірки від 50 до 200 респондентів. - У Черкасах збільшилась кількість СП через міграцію переселенців з інших регіонів.
7	Київ	РТ (пріоритет) або реалізація вибірки двома методиками РТ+РК	- Діяльність ГО сконцентрована на мобільних послугах (+РТ). - Почастішали облави на великі адміністровані точки (+РК). - Перехід роботи в індивідуальний формат, пошук клієнтів через інтернет та робота на квартирах (+РК). - Рух містом (громадським транспортом) під час повітряних тривог ускладнений (+РТ). - Опитані СП віддають перевагу дослідженню на точках (+РТ). - Представники спільноти СП та ГО вважають доцільним застосовувати дві методи.	500 - Учасники дослідження вбачають можливість реалізації вибірки від 500 до 1000 респондентів. - На початку війни багато СП мігрували за межі міста, але згодом відбулася зворотна міграція і кількість СП у Києві майже повернулася до довоєнного рівня.
8	Миколаїв	РТ (пріоритет) або реалізація вибірки двома методиками РТ+РК	- Діяльність ГО сконцентрована на стаціонарних пунктах та мобільних послугах (+РК/+РТ). - Дефіцит роботи стимулює СП обирати нові типи точок, наприклад сауни (+РТ). - Популярними є квартирні точки, де СП працюють міні-групами (+РТ). - Представники спільноти СП віддають перевагу дослідженню по купонам (+РК). - Опитані СП віддають перевагу дослідженню на точках (+РТ).	300 - Учасники дослідження вбачають можливість реалізації вибірки від 50 до 500 респондентів. - Кількість СП у Миколаєві зросла через міграцію з інших населених пунктів області, де інтенсивніші обстріли.
Вибірка всього:				2600

Рекомендовано додаткове обговорення пропонованих методологій і вибіркової сукупності для міст дослідження шляхом проведення додаткових вузьких робочих зустрічей із експертами та експертками, а також на Засіданні Національної робочої група з питань проведення інтегрованих біоповедінкових досліджень з метою остаточного визначення.